

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o autentycznej interpretacji ostatniego ustępu §. 12. ustawy drogowej z dnia 18. Sierpnia 1866.

Wysoki Sejmie!

Ostatni ustęp §. 12. ustawy drogowej z dnia 18. sierpnia 1866. stał się z powodu swej niedosyć jasnej stylizacji powodem do wielokrotnych zapytywań ze strony wydziałów powiatowych.

Ustęp ten opiewa następuje:

„Obszar dworski wolnym jest od udziału w robocie, a natomiast winien dostarczyć potrzebny do budowy dróg gminnych materiał drewniany.“

Zapytywano: Co się rozumie pod materiałem drewnianym, czy surowy, czy obrobiony? dalej: Czy wyraz dostarczyć oznacza dać, asygnować w lesie, czy dostawić na miejsce budowy?

Wydział krajowy, nie mogąc tych wątpliwości autentycznie tłumaczyć, ponieważ autentyczna interpretacja należy do ustawodawcy, a tym ustawodawcą jest w danym wypadku Wysoki Sejm ze sankcją Korony, przedkłada sprawę tę Wysokiemu Sejmowi z następnym wywodem:

Według zasad ustawodawstwa austriackiego należy wykładać każdą ustawę najpierw według właściwego znaczenia słów w ich składzie, potem przez zbadanie jasnej woli ustawodawcy.

Czyli w ostatnim ustępie §. 12. ustawy drogowej pod „materiałem“ należy rozumieć materiał „surowy“ czyli „obrobiony“, nie da się właściwie wytłumaczyć w żaden z nadmienionych tu sposobów.

Gdy wszakże według dotychczasowej używalności i rozporządzeń rządowych materiał drewniany oznaczał materiał in natura „surowy“, czyli drzewo ścięte i do obrobienia przydatne, sądzi Wydział krajowy, iż tak samo i w ustawie drogowej wyraz ten rozumieć należy. Co się zaś tyczy wyrazu „dostarczyć“, wyraz ten wzięty gramatycznie, jak się o tem przekonać można u Lindego oznacza „dostawiać według potrzeby, hinlänglich liefern;“ wyraz ten zatem obejmuje w sobie także pojęcie miejsc i znaczy tyle, co starczyć do pewnego miejsca: zważywszy wszakże, że za świadectwem sprawozdań Sejmowych stenograficznych z r. 1865/66. (str. 1559., 1560., 1563., 1590.) wnioskodawca §. 12. ust. drog., poseł Smarzewski, popierając swój wniosek, użył wyrazów „dostarczyć“ i „dać“ jako też samo znaczących; że przeciw temu nikt w Sejmie nie powstał, a poseł Kowbasiuk, przychyłając się do wniosku posła Smarzewskiego, wyraźny na to kładł nacisk, by pod tym względem zostało nadal jak dotąd bywało, — dwory zaś przedtem materiał do dróg gminnych wprawdzie dawały, lecz go na miejsce budowy nie dostawiały; nareszcie, że wedle tegoż samego ustępu §. 12. ust. drog., w którym jest mowa o dostarczaniu materiału ze strony obszarów dworskich, obszary te od udziału w robocie przy drogach gminnych wolnymi są, dostawianie zaś materiału do miejsca budowy jest niezaprzeczalnie „robotą“; Wydział krajowy sądzi, iż wolą Wysokiego Sejmu przy uchwaleniu ostatniego ustępu §. 12. ust. drog. było ustanowić, iż obszary dworskie, jak to przedtem było, do dróg gminnych materiał „dawać“ obowiązane są.

Wydział krajowy stawia zatem wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony projekt do ustawy objaśniającej ostatni ustęp §. 12. ustawy drogowej z dnia 18. sierpnia 1866.

Leon książę Sapieha w. r.
Marszałek krajowy.

Floryan Ziemiałkowski
Sprawozdawca.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomerji z Wielkim Księstwem Krakowskiem.

We Lwowie dnia 11. sierpnia 1868.

L. W. 4440.

Projekt

ustawy objaśniającej ostatni ustęp §. 12. ustawy drogowej z dnia 18. sierpnia 1866.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, ustanawiam:

Ostatni ustęp §. 12. ustawy drogowej z d. 18. sierpnia 1866. (Dziennik ustaw i rozporządzeń krajowych z r. 1867. część VII.) ma brzmieć, jak następuje:

„Obszar dworski wolnym jest od udziału w robocie, a natomiast winien jest dać potrzebny do budowy i do utrzymania dróg gminnych surowy materiał drewniany,

nie więcej jak na 1 milę odległości do miejsca w którym ma być użyty.
